

Vita Klaić

Alliance Française, Zagreb

DEL F i DAL F napokon u Hrvatskoj

U svibnju 1985. francuska je vlada, odlukom tadašnjeg ministra prosvjete Jean-Pierrea Chevénementa, ustanovila dvije diplome o poznavanju francuskog jezika namijenjene strancima. Jedna je nazvana *Diplôme élémentaire de langue française (DEL F)*, a druga *Diplôme approfondi de langue française (DAL F)*. Ta zakonska odluka ujedno precizira strukturu i sadržaj ispita za postizanje spomenutih diploma, kao i način njihove provedbe i koordinacije ispitnih postupaka unutar i izvan Francuske.

Tri godine kasnije predsjednik francuske vlade Michel Rocard i njegov ministar vanjskih poslova Lionel Jospin potpisali su zakonski akt kojim se utvrđuje da se strani državljani koji posjeduju DAL F, a namjeravaju se upisati na neko sveučilište u Francuskoj, oslobađaju inače za strance obvezatnih prijemnih ispita iz francuskog jezika.

Napokon, posebnom odlukom o izmjenama i dopunama gornjega akta, DEL F je 1992. godine preimenovan u *Diplôme d'Études en langue française*.

Sukladno temeljnoj odluci, u Francuskoj ispite za DEL F i DAL F provode ovlaštena sveučilišta, a izvan Francuske posebni ispitni centri uz pokroviteljstvo i suradnju kulturnih službi francuskih veleposlanstava u određenim zemljama. Središnje tijelo koje usklađuje i ujedinjuje ispitne postupke u svim centrima jest posebno francusko državno povjerenstvo, kojemu je na čelu po službenoj dužnosti ravnatelj Međunarodnoga pedagoškog centra (*Centre International d'Études Pédagogiques*) u Sèvresu.

Kao središnji nositelj ispita za DEL F i DAL F, taj je centar član Europskoga konzorcija za svjedodžbe o poznavanju modernih jezika (*European Consortium for the Certificate of Attainment in Modern Languages*) sa sjedištem u Londonu.¹ Riječ je o tijelu ustanovljenome u skladu s nastojanjima Odjela za žive jezike Vijeća Europe da sve pokretljivijemu radnom stanovništvu, a osobito poslodavcima diljem Europe, omogući procjenjivanje i priznavanje stvarnih, komunikacijski djelotvornih jezičnih znanja na temelju jedinstvenih kriterija. Prema tome, svjedodžbe pojedinih stupnjeva postignute u bilo kojem ispitnom centru unutar sustava DEL F/DAL F mogu putem Konzorcija poslužiti kao službeni dokaz na europskoj razini o odgovarajućem poznavanju francuskog jezika prilikom natjecanja za radna mjesta koja ga zahtijevaju.

Osim toga, DAL F ne samo što omogućava izravan upis na francuska sveučilišta bez prijamnog ispita iz jezika nego se sve češće traži i kao jedan od nužnih uvjeta za upis na neki od brojnih centara za poslijediplomske europske studije i izvan same Francuske ili frankofonskih regija u Švicarskoj i Belgiji.

U vezi s polazišnom zamisli koja je uvela ispit za DEL F i DAL F, i koja se sve više afirmira kao dio europskih i svjetskih integracijskih kretanja, prije svega na gospodarskome i kulturnom planu, tim se ispitima ne provjeravaju prvenstveno klasična »knjiška« znanja, pa čak ni znanja takva tipa koja se stječu na visokoškolskom studiju francuskog jezika. Osnovna pozornost usredotočena je, naime, na komunikacijsku kompetenciju, kako govornu,

¹ U Konzorcij pripadaju još, glede najvažnijih jezika, *Fachverband Deutsch als Fremdsprache*, *University of London Examinations and Assessment Council*, *Universidad de Granada — Centro de Lenguas Modernas*, *Società Dante Alighieri di Roma*.

tako i pismenu, to jest na praktične sposobnosti razumijevanja, interpretacije, izražavanja i raspravljanja.

Priručnik za ispitivače za DELF² to načelo formulira na ovaj vrlo jednostavni način: »Temeljna svrha ispita za DELF jest da se procijeni komunikacijska sposobnost ispitanikâ, to jest koliko su se u stanju snaći u komunikacijskoj situaciji najbližnijoj realnoj. Ne zanemarujući jezična znanja u užem smislu, prvenstveni je cilj međutim procijeniti snalažljivost i okretnost u njihovoj primjeni.«

Provjera znanja i sposobnosti za DELF i DALF zapravo je složen, ali čvrsto strukturiran sklop većega broja pismenih i usmenih ispita grupiranih u stupnjeve. Unutar pojedinoga stupnja, svaki se ispit sastoji od nekoliko pismenih i usmenih dijelova (osim pri provjeri znanja za DALF, gdje dva od četiri ispita imaju samo po jedan opsežni dio). Napokon, svaki od dijelova pojedinog ispita tvori zasebnu metodološku jedinicu s podrobno utvrđenim načinom vrednovanja.

Budući da je jedno od temeljnih načela cijeloga sustava DELF/DALF krajnja otvorenost tih ispita za sve osobe koje smatraju da ih mogu položiti, bez obzira na to gdje su i u kakvim institucionalnim ili neinstitucionalnim okvirima učili francuski, ne postoje ni posebni administrativno utvrđeni preduvjeti za polaganje, ni strogo određena mjerila osposobljenosti za polaganje pojedinoga stupnja. Međutim, jedino mjerilo osposobljenosti, zasnovano na iskustvu, vrlo varijabilno i zato sasvim okvirno, jest pretpostavka da se određena razina znanja može optimalno steći nakon određenoga broja sati učenja.

U tome su smislu ispiti za DELF grupirani na dva stupnja: DELF 1 i DELF 2. Za uspješno polaganje bilo kojega od četiri četverodijelna ispita za DELF 1, pri kojima se provjeravaju sposobnosti pismenoga i usmenog izražavanja na osnovnoj razini i poznavanje temeljnih jezičnih struktura, potrebna su znanja koja se obično stječu u 400 sati učenja francuskog jezika.

Za polaganje bilo kojega od dvaju pismenih i usmenih ispita za DELF 2, od kojih se jedan sastoji od triju dijelova sadržajno vezanih uz francusku kulturu i civilizaciju, a drugi od dvaju dijelova tematski i terminološki posvećenih nekoj struci po ispitanikovu izboru, preduvjet su uspješno položena sva četiri ispita za DELF 1, te dodatna jezična znanja kakva se, prema spomenutim iskustvenim mjerilima, stječu u još 200 sati učenja francuskog jezika.

Redoslijed polaganja pojedinoga ispita unutar tih dvaju stupnjeva nije određen, nego je prepušten izboru ispitanikâ u skladu s njihovim pojedinačnim afinitetima. Na primjer, pri četiri ispita za DELF 1, koji su raspoređeni na A1 (opće izražavanje), A2 (izražavanje stavova i osjećaja), A3 (analiza teksta i pismeno izražavanje) i A4 (poznavanje temeljnih jezičnih struktura), ispitaniku s izrazito školskim znanjima bit će, vjerojatno, najlakše najprije položiti A4, a njegovu komunikativno slobodnijem kolegi bit će, vjerojatno, draže najprije se okušati na ispitu A1. I tako redom.

Ispitima za DALF, koji u sustavu tvore treći, najviši stupanj, mogu pristupiti osobe koje su položile sve ispite za DELF 1 i DELF 2. No, mogu im pristupiti i osobe koje ih nisu položile, uz uvjet da prethodno zadovolje na posebnome pismenom i usmenom, takozvanom kontrolnom ispitu, pri kojemu moraju pokazati znanja kakva se, opet prema iskustvenome mjerilu, obično stječu u ukupno 600 sati učenja francuskog jezika, bez obzira na to gdje su ga i koliko dugo kandidati stvarno učili, i bez obzira na eventualne svjedodžbe ili diplome već stečene izvan sustava DELF/DALF.

DALF se stječe polaganjem četiriju pismenih i usmenih ispita, također slijedom koji ispitanici mogu sami birati. U metodološkom pogledu, ti se ispiti odvijaju na isti način kao

² DELF: *Guide de l'examineur*, Commission nationale, Didier-Hatier, Pariz, 1993.

i ispiti za DELF 1 i DELF 2, ali su tematski usredotočeniji na pojedine struke i zahtijevaju visok stupanj samostalnosti na komunikacijskom planu. Okvirno se smatra da se mogu uspješno položiti ako ispitanikova razina francuskog jezika odgovara znanjima kakva se obično stječu u još 400 sati učenja nakon ispita za DELF 2 ili kontrolnog ispita, odnosno u ukupno oko 1 000 sati.

U Francuskoj su 23 ovlaštena ispitna centra za DELF i DALF, a izvan nje ispiti za te diplome mogu se danas polagati u više od stotinu zemalja na svim kontinentima, negdje za sva tri stupnja, negdje samo za jedan, ovisno, uglavnom, o tome jesu li uvedeni već prije više godina ili tek onedavno. Prema podacima za 1995. godinu,³ te se godine u cijelome svijetu za polaganje ispita za neki od triju stupnjeva prijavilo gotovo 140 000 kandidata, a više od 100 000 uspješno ih je položilo.

Kao plod zajedničkoga projekta Francuskoga kulturnog centra pri Veleposlanstvu Republike Francuske u Hrvatskoj i zagrebačke Alliance Française, od lipnja 1997. i Hrvatska se svrstava među zemlje u kojima se mogu polagati ispiti za DELF i DALF. Postavši, nakon temeljitih priprema, ovlaštenim ispitnim centrom za Hrvatsku, Alliance Française de Zagreb preuzima redovito održavanje tih ispita u dvije sesije godišnje, najprije na stupnju DELF 1, kao što se obično počinje i drugdje, a zatim postupno na višim stupnjevima.

Budući da na temelju ispitnih rezultata pokazanih u pojedinim ispitnim centrima službene svjedodžbe za svaki pojedini ispit sustava DELF/DALF izdaje francusko Ministarstvo prosvjete, jamčeći prava koja iz njih proistječu, ispitanik koji u nekome od ispitnih centara u svijetu, pa tako i u zagrebačkoj Alliance Française, položi bilo koji od ispita pojedinoga stupnja, odnosno bilo koji stupanj u cjelini, ima automatsko pravo polagati ostale ispite ili naredne stupnjeve u svakoj od spomenutih sto i nešto zemalja u kojima djeluju ovlašteni ispitni centri za DELF i DALF.

To je još jedan, u praktičnome smislu, možda najvažniji vid primjene načela potpune otvorenosti i integracijske pokretljivosti ne samo u europskim, nego i u svjetskim razmjerima, koje je jedna od ideja vodilja uspostave takvoga sustava provjere poznavanja francuskog jezika.

³ F. Chiffaud — S. Papeil Lalande, *Le DELF et le DALF, Compte-rendu des interventions de M. FILLIOLET, Mme SEZNEC et Mlle STEPHAN*, F4 430: Orientations en FLE, Année 1996/97, Annexe 6.